

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กรโดยการประเมินโอกาสของการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่นได้แก่การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่ในทางปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน

ลักษณะการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้

- ๑) การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ๒) สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล
 - ๓) สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย
 - ๔) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม
 - ๕) สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
 - ๖) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ
 - ๗) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น
- สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๑) โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการ บังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการ ระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒) สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสถานะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างความร่ำรวย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓) การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาของประชาชนขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการ ทุจริตของบุคคลเหล่านี้

๔) การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทมีการให้ สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕) การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมการทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๖) การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบัน พบว่า คนมีความละอายต่อบาปและเกรง กลัวบาปน้อยลง และมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗) มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มี ค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนชื้อเป็นคนเชื่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

**การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
อันเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีละกอ**

การดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีละกอ สามารถจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น ๕ ระดับ คือ

- สูงมาก หมายถึง ค่าคะแนน ๒๑ - ๒๕ ขึ้นไป มีความเสี่ยงสูงมาก
- สูง หมายถึง ค่าคะแนน ๑๖ - ๒๐ มีความเสี่ยงสูง
- ปานกลาง หมายถึง ค่าคะแนน ๑๑ - ๑๕ มีความเสี่ยงปานกลาง
- น้อย หมายถึง ค่าคะแนน ๖ - ๑๐ มีความเสี่ยงน้อย
- น้อยมาก หมายถึง ค่าคะแนน ๑ - ๕ มีความเสี่ยงน้อยมาก

ปัจจัยที่จะเกิดความเสี่ยง	โอกาสและผลกระทบ			มาตรการจัดการความเสี่ยง
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	
๑. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	๒	๓	๖	๑. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานดำเนินการจัดส่งเอกสารให้ สตง. ตามระเบียบในการจัดทำแผนการจัดหาพัสดุ/แผนปฏิบัติการพัสดุ ประจำปีงบประมาณ อย่างเคร่งครัด ๒. ให้พนักงานเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับ กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ ในการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ ๓. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติตาม พ.ร.บ./กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ ในการจัดซื้อจัดจ้างอย่าง

ปัจจัยที่จะเกิดความเสี่ยง	โอกาสและผลกระทบ			มาตรการจัดการความเสี่ยง
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	
				<p>๔. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงาน รายงานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นปัจจุบัน ตามระเบียบ</p> <p>๕. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานให้ ดำเนินการจัดทำรายงานผลการ ตรวจสอบทะเบียนครุภัณฑ์เป็นประจำ ตามรอบปีงบประมาณ</p> <p>๖. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานให้ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้</p> <p>๗. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานให้ ดำเนินการรายงานข้อมูลการจัดซื้อจัด จ้าง ตามแบบฟอร์ม ในแต่ละเดือน อย่างเคร่งครัด</p>
๒. การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับ ผลประโยชน์/การให้และการรับ ของขวัญ สินน้ำใจ จากการ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง	๒	๔	๘	<p>๑. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามคู่มือแนวทางการปฏิบัติสำหรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรื่อง การรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างเคร่งครัด</p> <p>๒. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามคู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ ของรัฐเพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่เป็น การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วน บุคคลและประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>๓. ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามคู่มือการปฏิบัติงานของพนักงาน ส่วนตำบล และพนักงานจ้าง เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนของอบต.ฯ อย่างเคร่งครัด</p>

ปัจจัยที่จะเกิดความเสี่ยง	โอกาสและผลกระทบ			มาตรการจัดการความเสี่ยง
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	
๓.การเบิกจ่ายงบประมาณ	๓	๓	๙	<p>๑.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินและ ระเบียบการคลัง อย่างเคร่งครัด</p> <p>๒.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงาน รายงานข้อมูลด้านการเงินการคลัง ให้เป็นปัจจุบัน</p> <p>๓.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ อย่างเคร่งครัด</p>
๔.การเอื้อประโยชน์ต่อ พวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	๓	๔	๑๒	<p>๑.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามประมวลจริยธรรมของอบต.ฯ อย่าง เคร่งครัด</p> <p>๒.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามข้อบังคับ อบต.ฯ จรรยาข้าราชการ อบต.ฯ อย่างเคร่งครัด</p> <p>๓.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม อบต.ฯ อย่างเคร่งครัด</p> <p>๔.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามเจตนารมณ์ อบต.ฯ ในการต่อต้าน การทุจริตคอร์รัปชันอย่างเคร่งครัด</p> <p>๕.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตามคู่มือแนวทางการปฏิบัติสำหรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรื่อง การรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างเคร่งครัด</p> <p>๖.ควบคุม กำกับ ดูแลให้พนักงานปฏิบัติ ตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้าง อย่างเคร่งครัด</p>

สรุปผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงได้ดังนี้

๑. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง มีความเสี่ยงอยู่ในระดับมีความเสี่ยงน้อย
 ๒. การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์/การให้และการรับของขวัญ สินน้ำใจ จากการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ความเสี่ยงอยู่ในระดับมีความเสี่ยงน้อย
 ๓. การเบิกจ่ายงบประมาณ ความเสี่ยงอยู่ในระดับมีความเสี่ยงน้อย
 ๔. การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง ความเสี่ยงอยู่ในระดับมีความเสี่ยงปานกลาง
- จากข้อสรุปข้างต้น** อาจอธิบายในประเด็น ข้อ ๔. การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง ความเสี่ยงอยู่ในระดับมีความเสี่ยงปานกลาง นั้น เนื่องจากผู้บริหาร/สมาชิกสภาอบต. ล้วนเป็นคนในพื้นที่ย่อมมีเครือญาติสัมพันธ์กัน เมื่อดำเนินการในการจัดซื้อจัดจ้าง การจะวิเคราะห์ว่าสมควรจ้างบุคคลใดเป็นผู้รับจ้างให้แก่ อบต.ฯ นั้น กระทำได้ยาก ด้วยข้อกฎหมายต่างๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่ต้องแก้ด้วยกฎหมายประการหนึ่ง อีกประการ การจะจ้างงานในลักษณะเล็กๆ น้อยๆ รายบุคคลธรรมดา เช่น การรับจ้างประกอบอาหาร ในการจัดโครงการอบรมต่างๆ หากจ้างคนนอกพื้นที่ ย่อมมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการจ้างคนในพื้นที่ เป็นต้น

กรณีการตรวจสอบบุคลากรในหน่วยงานถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง

นอกจากการตรวจสอบตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๓ - ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๓ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๗ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้บริหารได้กำชับให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดหาระมัดระวังไม่ให้เกิดกรณีการแสวงหาประโยชน์การรับผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลในฐานะและตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในการจัดหาหรือการใช้ข้อมูลในการจัดหาที่มีหน้าที่ในการจัดหาล่วงรู้จากการทำหน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างไม่เป็นธรรม หากมีกรณีดังกล่าวอบต.ฯ จะดำเนินการตั้งคณะกรรมการทำการสอบสวนหากมีมูลจะดำเนินการทางวินัยกับผู้เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เนื่องจากการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ของอบต.ฯ ไม่มีข้อร้องเรียน เห็นควรพิจารณา

๑. ทบทวนและปรับปรุง คู่มือการปฏิบัติงานของพนักงานอบต.ฯ และพนักงานจ้าง เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน
๒. เผยแพร่ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันอาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ให้รับทราบโดยทั่วกัน
๓. ส่งเสริม วัฒนธรรม ให้พนักงานอบต.ฯ และพนักงานจ้าง ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ตามประมวลจริยธรรม มาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม และข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบลศรีละกوةด้วยจรรยาบรรณพนักงานอบต.ฯ และพนักงานจ้าง
๔. สร้างแนวทางในการยกมาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างของอบต.ฯ เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอันอาจเกิดขึ้นจากปัจจัยความเสี่ยงต่าง ๆ
๕. การสร้างเครือข่ายกับประชาคม เพื่อนำมาสู่การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของอบต.ฯ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๖. มุ่งเน้นการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ/กฎหมาย ที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง
อย่างเคร่งครัด

๗. ดำเนินกิจกรรมของอบต.ฯ โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

๘. ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โดยการแต่งตั้งเป็นคณะทำงาน
ร่วมกับอบต.ฯ

๙. จัดประชุมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างสม่ำเสมอ

๑๐. สนับสนุน และส่งเสริมให้พนักงาน พนักงานจ้างอบต.ฯ ได้เข้ารับการอบรมเรื่อง
ผลประโยชน์ทับซ้อน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑๑. รณรงค์ สนับสนุน และส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มของพนักงาน พนักงานจ้างอบต.ฯ ในเรื่อง
ของการบริหารงานที่โปร่งใส

๑๒. กระตุ้นคณะกรรมการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันอาจเกิด
ผลประโยชน์ทับซ้อน ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบผลที่อาจเกิดจากความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น